

Dvanáct otázníků nad připravovanou důchodovou reformou

Prezentace na setkání Sdružení Lípa

Prof. PhDr. Martin Potůček, CSc. MSc.

Centrum pro sociální a ekonomické strategie (CESES)

FSV Univerzity Karlovy

Harrachov, 27.-29. 5. 2011

Témata:

- **Charakter diskuse o reformě**
- **„Velká“ reforma**
- **Malá novela zákona o důchodovém pojištění, připravovaná z podnětu Ústavního soudu**
- **Širší kontext důchodové reformy a jejího zdůvodňování vládou**

Charakter diskuse o reformě

1. Proč současná koaliční vláda dosud nezahájila seriózní celospolečenskou debatu o podobě připravované důchodové reformy?

„Velká“ reforma

2. Proč vláda stále trvá na zavedení pilíře soukromých penzijních fondů v situaci, kdy důvěra k těmto institucím je z důvodu nedávné finanční krize i místních zkušeností s nimi mezi občany a mnohými odborníky na bodu mrazu?

„Velká“ reforma

3. Proč je reforma důchodového pojištění spojována se zvýšením sazby daně z přidané hodnoty, což dále relativně znevýhodní důchodce ve vztahu k výdělečně činným?

„Velká“ reforma

4. Proč je v současných podmínkách deficitu rozpočtu důchodového pojištění i státního rozpočtu navrhováno další vyvedení části prostředků dosud obhospodařovaných veřejným systémem do systému soukromého fondového připojištění?

„Velká“ reforma

5. Proč budou muset pojištěnci, kteří by se rozhodli pro vyvedení části prostředků z veřejného průběžného pilíře formou *opt-outu* do soukromých penzijních fondů, do těchto fondů povinně přispívat až do dosažení důchodového věku bez záruky ze strany státu občanům za prostředky, které občané těmto fondům svěří?

„Velká“ reforma

6. Proč vláda trvá na tom, aby správa svěřených prostředků v novém pilíři byla svěřena soukromým fondům, když například NERV navrhuje, aby zůstala ve veřejných rukou s výraznými úsporami svěřených prostředků?

Malá novela zákona o důchodovém pojištění, připravovaná z podnětu Ústavního soudu:

7. Proč obsah připravované „malé“ vládní novely zákona o důchodovém pojištění odporuje samotnému duchu tohoto nálezu? K posílení principu ekvivalence (tedy dosažení lepšího souladu výše důchodů s vloženými příspěvky) má dojít pouze u 10 % občanů s nejvyššími příjmy; u 70 procent občanů se středními příjmy bude princip ekvivalence naopak oslaben.

Malá novela zákona o důchodovém pojištění, připravovaná z podnětu Ústavního soudu:

8. Proč pan ministr Drábek zdůvodňuje tento pokles proti současnému stavu u 70 % nových důchodců tvrzením, že tento pokles jim bude více než vykompenzován zvýšením důchodů v závislosti na inflaci?

Malá novela zákona o důchodovém pojištění, připravovaná z podnětu Ústavního soudu:

9. Proč jsou k této novele „přilepena“ i mnohá další opatření (včetně neomezeného zvyšování hranice odchodu do důchodu), která s nálezem Ústavního soudu vůbec nesouvisejí a v jejichž důsledku se přístup nových důchodců k jejich důchodům ve srovnání se současným výpočtem důchodů dále výrazně omezí a zpřísní?

Širší kontext důchodové reformy a jejího zdůvodňování vládou

10. Proč pan premiér Nečas při zdůvodňování reformy užívá nevěrohodných údajů o budoucím vývoji poměru ekonomicky aktivních a starobních důchodců (až k uvádění poměru 1 pracující na 1 důchodce)?

Širší kontext důchodové reformy a jejího zdůvodňování vládou

1 1 . Proč vláda nevěnuje dostatečnou pozornost propojení důchodové reformy s robustní rodinnou politikou?

Širší kontext důchodové reformy a jejího zdůvodňování vládou

12. Proč se vůbec neuvažuje o výrazném zvýšení 8 % HDP plynoucího do českého důchodového systému, který rozděluje jen dvě třetiny průměrného podílu výdajů na důchody na HDP v evropské 27?

Ekonomický kontext důchodové reformy

Podíl veřejných výdajů na sociální a zdravotní služby jako % HDP.

Položky	Celkem	Sociální výdaje celkem	Starobní a pozůstalostní penze	Podpora rodiny	Politika zaměstnanosti	Zdravotně postižení	Bydlení	Péče o zdraví	Ostatní
EU 27 2007	26,2	25,2	11,7	2	1,3	2	1,3	7,4	0,5
ČR 2007	18,6	18,0	8	1,7	0,6	1,5	0,6	6,1	0,1
Rozdíl	-7,6	-7,2	-3,7	-0,3	-0,7	-0,5	-0,7	-1,3	-0,4

Zdroj: Eurostat

Děkuji za pozornost!

<http://www.martinpotucek.cz>

31.5.2011

Prameny:

Barr, N.: Reforming Pensions: Principles and Policy Choices. *Acta VŠFS*, Vol. 4, 2010, No. 1, pp. 47-58.

Burcin, B. – Kučera, T.: *Prognóza populačního vývoje České republiky na období 2008–2070*. Praha 2010.

Česká republika v Evropské unii: proměny a inspirace. Sborník příspěvků z konference. Praha, CESES 2.-3.11. 2006.

Hampl, O. - Bartoš, F. Analýza nerovného postavení rodin s dětmi a možnosti zmírnění této nerovnosti. *Demografie*, roč. 51, č. 2, s. 115-126.

Holzmann, R. – Palmer, E. et al.: *Pension Reform: Issues and prospects for Non-Financial Defined Contribution Schemes*. Washington, The World Bank 2006.

Potůček, M. – Musil, J. - Mašková, M. (eds.): *Strategické volby pro českou společnost. Teoretická východiska*. Praha, Sociologické nakladatelství 2008.

Second European Quality of Life Survey Overview. Dublin, European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions 2009. 95 p.

Úspory obyvatelstva v ČR a v Evropě. Podkladový materiál PES. Praha 2010.

Vostatek, J.: *Vývojové tendence sociálního zabezpečení se zaměřením na Evropu a Česko*. Referát na semináři „Výsledky vědecko-výzkumné práce VŠFS na úseku penzijní teorie a politiky.“ Praha, 25.2. 2010.